

"Hvor er I nu, alle I jeg kendte,  
hver buttet pige, hver kammersjuk?  
Hver anden af jer på Sundholm endte.  
Hver anden kvaltes i flaskens kluk."

- Fra Den gamle skærslibers forårssang af Sigfred Pedersen



Sundholm har en meget spændende og farverig historisk baggrund, der tegner et billede af vores samfunds rivende udvikling de sidste 100 år. Det var arkitekten Emil Jørgensen, der i sin tid tegnede bygningerne, som blev opført 1905-1908. Byen blev oprindeligt bygget til ca 1000 "lemmer". I dag har man daglig kontakt med ca. 200 personer.

December-turen 2015

# Her er mennesket i fokus

Det var dagen mellem to lavtryk. Gorm havde dagen før hæret og dagen efter kom Helga på besøg.

Den 1. december var vejret somskabt til en cykeltur. 18 halvtolvvere mødte op til en frisk tur til Sundholm. Kurt fortalte os om Sundholms spændende historie fra arbejdsanstalten der blev oprettet af Københavns Kommune i 1908 til afløsning af Ladegården der lå ved Rosenørns Allé, der hvor det gamle radiohus lå. Sundholm var en arbejdsanstalt, der modtog voksne arbejdsføre personer, der faldt det offentlige til byrde, dvs hjemløse, prostituerede, kriminelle og psykisk syge. I 1960 ændredes navnet fra Arbejdsanstalten Sundholm til Forsorgshjemmet Sundholm, mens arbejdstvangen først ophørte i 1976.

Anstalten var delt i en arbejdsanstalt, en forsørgelsesafdeling, en sygeafdeling og en tvangsarbejdsanstalt. De indlagte havde arbejdspligt og blev beskæftiget i forskellige værksteder og på vaskeriet.

I dag hedder stedet Aktivitetscentret Sundholm og er et tilbud til socialt udsatte borgere, som lever i

hjemløshed, i afhængighed eller har psykiske problemer. Aktivitetscentret er en offentlig institution under Socialforvaltningen i Københavns Kommune. Sundholm tilbyder et pusterum fra gadens strabadser og stiller en seng, et bad og lidt varmt tøj til rådighed, når behovet opstår. Samtidig står Sundholm klar med en række forskellige beskæftigelsestilbud med varierende grad af krav og ansvar alt efter brugernes ønsker og behov. På Sundholm er der et herberg, et sundhedsteam, et bocenter hvor man kan få sygeplejefaglig assistance og en midlertidig bolig og så er der ungdomsfængslet Sønderbro.

Vi startede med at se Byhaven og kom gennem en sjov port af flettet pil. Her fortalte Bent, som er daglig leder, om byhaven. Her kan man få sin egen plantekasse og her kan familier gratis dyrke deres egne grøntsager og krydderurter. Byhaven er en lille oase i byen og der er altid en rar og afslappet stemning, når børn, brugere og private hygger sig med gartnerarbejdet. Havernes høns og kaniner bidrager



*Sundholm var oprindeligt omgivet af en voldgrav, som blev opfyldt 1950.*



yderligere til den landlige og idylliske stemning, kun få kilometer fra Rådhuspladsen. Lokale vuggestuer og institutioner har også mulighed for at få deres egen plantekasse - fordelingen af plantekasser varetages af en byhaveforening. På turen rundt på Sundholm fortalte Bent om områdets aktiviteter blandt andet om Københavns største cykelværksted som servicerer Københavns Kommunes tjenestecykler. Hvert år i julemåneden sælger Sundholms brugere juletræer til københavnerne og de københavnske institutioner & virksomheder. Pengene fra juletræs-salget går direkte til socialt arbejde.



"Grundlæggerne" er et håndværkerteam som udfører håndværksopgaver i det meste af Storkøbenhavn. De har fokus på lettere opgaver i og omkring ejendomme. Et håndværkerteam består altid af en erfaren håndværker og 2-10 "Grundlæggere". Det er fælles for dem der deltager, at de gerne vil bruge dagen på et meningsfuldt arbejde. Den erfarne håndværker har solid erfaring med socialt arbejde. Dette skaber tryghed for både deltagere og kunder, når de er ude på opgaver.

I Multigalleriet kan du købe alle former for kunst og brugskunst. Alle kunstværkerne i Multigalleriet er lavet af Sundholms brugere og pengene fra salget går direkte til hjælpearbejdet med hjemløse, misbrugsramte og udsatte borgere. Bent viste os også Sundholms Kirke, som udover at være en smuk kirkesal som bruges til kirkelige handlinger også bruges som hobbyværksted med fokus på forskellige kunstprojekter.

*Alle beboere i området kan få en plantekasse og de er meget populære især blandt børneforældre, som ikke har adgang til have. Neders ses kirke med tårn. I stueetagen er der værksteder. Denne periodes byggestil kaldes historistisk, hvor man tog elementer fra andre stilarten og blandede dem.*





*Fabrikken for Kunst og Design er et produktions- og videnscenter i København, hvor professionelle kunstnere og designere arbejder. Her bliver produceret alt fra videokunst, foto, maleri og digtsamlinger til skulpturer, møbler og balkjoler. Fabrikken huser 53 atelierer og en kæmpe stor produktionshal, der også bliver udlejet til events.*

*Øverst: Billedhuggeren Eva Steen Christensens skulptur på Herlufsholm Kostskole blev tidligere på året afsløret af dronning Margrethe, på værkstedet så vi modellen.*



Det gamle vaskeri er en spændende hal som nu er blevet fredet. Her holder Fabrikken for Kunst & Design til og her fortalte billedkunstneren Camilla Berner om huset som skole, kunstneratelier og kulturinstitution. Camilla er en spændende kunstner, som tager udgangspunkt i naturen og bruger den i sine værker. Se: [www.camillaberner.dk](http://www.camillaberner.dk)

På Fabrikken har ca. 50 professionelle kunstnere atelier og Camilla Berner er en af dem.

Lone Bank og Tanja Rau er en kunstnerduo som arbejder på nogle kæmpe relieffer og en installation til en børnehave i Tilst. De er to avantgarde kunstnere som fortalte om processen. Hvordan 17 forskellige indfarvede små betonklodser bliver samlet til et kæmpe puslespil og et spændende kunstværk. Bank & Rau arbejder i et felt, hvor de blandt andet eksperimenterer med at nedbryde skellet mellem kunst og virkelighed. De vil gerne opstille alternativer for, hvordan kunst kan bruges som en ressource, der skaber samfundsmæssig værdi. Bank & Rau har i år modtaget Statens Kunstfonds treårige arbejdslegat og kan lige nu opleves på Viborg Kunsthall. Se: [www.bank-rau.dk](http://www.bank-rau.dk)

Til sidst besøgte vi billedhuggeren Eva Steen Christensen i hendes atelier. Hun arbejdede på et værk til gården i Kunstforeningen Gl. Strand. Hun havde netop i år afleveret en kæmpeskulptur til Herlufsholm Kostskole i anledningen af, at skolen blev 450 år. Skulpturen er betalt af Statens Kunstfond. Arkitektoniske elementer og hverdagsobjekter bliver til skulpturelle former og installationer i Eva Steen Christensens kunstpraksis.

Hvis du vil holde dig orienteret om de begivenheder der finder sted på Fabrikken for Kunst & Design, kan du følge dem på Facebook: [www.ffkd.dk](http://www.ffkd.dk)

København har de seneste fire år fået en hel masse



*Oliver fortæller entusiastisk om biernes parring og bestøvning af blomster. Hvis vi ikke havde haft bierne, ville der ikke være levende væsner på jorden, sagde han.*

nye små, stribede beboere. De er flyttet ind på virksomheder og organisationers tage, blandt andet oven på Københavns Rådhus, BellaCenter, Lundbeck, Ferring, Københavns Lufthavn og mange andre steder. Det er Foreningen Bybi som siden 2010 har flyttet bier op på de københavnske tage.

Det er den socialøkonomiske virksomhed Foreningen Bybi, der har placeret bierne, og også dem, der tager sig af de små insekter.

Oliver Maxwell er initiativtageren. Han har 15 millioner arbejdere ansat og så er han svigersøn til Karen Mygind, Halvtolv 3.

Bybi producerer honning og hjælper der ved til en sund natur i storbyen. Og så passes bierne blandt andet af tidligere hjemløse.

Målet er, at alle de store københavnske virksomheder skal have bistader på taget.

Overskud fra omsætningen driver projektet.

Oliver Maxwell fortæller:

”Vi involverer langtidsledige og tidligere hjemløse fra sociale projekter til at hjælpe med arbejdet. Vi tager dem ind og oplærer dem i biavl og honningproduktion, instruerer dem i pakning og produktion af andre produkter, og så sender vi produkterne tilbage til virksomhederne bagefter. Og med det overskud fra omsætningen kan vi få projektet til at løbe rundt, uden at vi skal have offentlig finansiering og tilskud.”

”Både den sociale og den økonomiske del er enormt vigtig for os. Men vores kerneprincip er, at vi vil skabe en industri. Og at vi vil sikre det sociale gennem partnerskaber. Det handler om at kigge på hele produktionskæden fra at bygge bistaderne til at passe bierne og at sælge honningen. Vi prøver at skabe så meget socialt i hvert led som muligt og samtidig skabe den størst mulige omsætning, så vi

kan få lov at gøre endnu mere. Vi håber, at vi om fem år har etableret en social, lokal og bæredygtig industri med bier på alle større københavnske virksomheders tage og et oplevelsescenter, hvor københavnere kan lære om byens insekter. Og så satser vi i de kommende år på at ekspandere til andre byer og lave partnerskaber med mange flere virksomheder,” afslutter Oliver.

I 2011 havde Bybi ansat to tidligere hjemløse - i dag har de mellem 10 og 12 ansatte.

I dag har Bybi samarbejde med omkring 50 københavnske virksomheder og organisationer.

Honningbierne hjælper med at holde den københavnske storby-natur sund og produktiv ved at bestøve blomsterne.

Bierne kan lære skolebørn og almindelige byboere om byens insekter, bestøvning, bæredygtighed og byens biodiversitet.

Frivilligcenter Amager har også til huse i Sundholm. Her spiste vi vores medbragte mad mens Kurt fortalte om Sundholms historie.

Projektmedarbejder Bo Johnsen fortalte om stedets opgaver med at servicere de mange frivillige foreninger i området. Især var der mange klubber med et socialt sigte. Bo efterlyste personer der ville besøge plejehjem juleaften for at hygge om de ældre.

Berigede af mange indtryk kørte vi igennem Amager Fælled hjem. I medborgerhuset på Islands Brygge holdt vi et lille pitstop før vi trampede den sidste kilometer til Halvtolv.

*Turarrangør: Preben Thorup og Kurt Franch  
Referent: Preben Thorup  
Fotos: Jacob Rehling m.fl.*